

Wizerunek cudzoziemca w literaturze i filmie. Omów na wybranych przykładach

Wizerunek cudzoziemca w literaturze i filmie od wieków fascynuje twórców, stając się narzędziem do ukazywania złożoności relacji międzyludzkich, różnic kulturowych oraz problemów związanych z tożsamością i wyobcowaniem. Cudzoziemiec, jako postać obca dla społeczeństwa, w którym się pojawia, często pełni funkcję katalizatora konfliktów, odzwierciedlając lęki i uprzedzenia, ale też wzbudzając ciekawość oraz fascynację. Wizerunek cudzoziemca zmienia się w zależności od epoki i kontekstu historycznego, jednak zawsze niesie ze sobą refleksje na temat obcości, inności i granic między kulturami. W literaturze i filmie postać cudzoziemca może symbolizować zarówno niezrozumienie, jak i możliwość otwarcia się na nowe doświadczenia. Przyjrzyjmy się, jak twórcy różnych epok przedstawiali cudzoziemców w wybranych dziełach.

Jednym z klasycznych literackich przykładów wizerunku cudzoziemca jest postać Meursaulta z powieści Alberta Camusa „Obcy” (1942). Meursault, choć nominalnie jest Francuzem mieszkającym w Algierii, jawi się jako ktoś obcy nie tylko w sensie geograficznym, ale przede wszystkim w sensie egzystencjalnym. Jest wyobcowany zarówno w stosunku do społeczeństwa, jak i do siebie samego. Jego obcość wyraża się w obojętności wobec norm społecznych, a także w chłodnym, niemal mechanistycznym podejściu do rzeczywistości. Postać ta jest typowym przykładem literackiego cudzoziemca, który nie odnajduje się w świecie rządzonej przez konwencje i normy, a jego inność prowadzi do tragedii – zostaje oskarżony o morderstwo, a jego skazanie wydaje się bardziej związane z jego emocjonalną obojętnością niż z samą zbrodnią. Wizerunek cudzoziemca u Camusa nabiera więc uniwersalnego znaczenia,

ukazując samotność jednostki wobec bezsensowności życia i absurdałnych wymogów społecznych.

Innym interesującym literackim przedstawieniem cudzoziemca jest postać Kalibana z „Burzy” Williama Szekspira. Kaliban, rdzenny mieszkaniec wyspy, na której rozgrywa się akcja, zostaje ujarzmiony i podporządkowany przez Prospera, który przybywa na wyspę jako najeźdźca. Kaliban, choć postrzegany jako „dziki” i prymitywny, symbolizuje wyzyskiwaną ludność kolonialną, a jego obcość staje się przedmiotem pogardy i strachu. W tym przypadku wizerunek cudzoziemca jest związany z kolonializmem i postawą Europejczyków wobec kultur uważanych za niższe. Kaliban, buntujący się przeciwko swojej roli, staje się symbolem walki o godność i wolność, ale jego obcość w oczach innych postaci prowadzi do jego wykluczenia i dehumanizacji.

W filmie wizerunek cudzoziemca również odgrywa istotną rolę, często ukazując problemy związane z migracją, tożsamością narodową oraz zderzeniem kultur. W jednym z najważniejszych współczesnych filmów o tematyce migracyjnej – „Gran Torino” (2008) w reżyserii Clinta Eastwoda – głównym bohaterem jest Walt Kowalski, starszy weteran wojny koreańskiej, który z niechęcią obserwuje, jak jego dzielnica w Detroit staje się miejscem zamieszkania imigrantów z Azji. Na początku filmu Kowalski jest pełen uprzedzeń wobec swoich nowych sąsiadów, przedstawiając typowy obraz osoby, która postrzega cudzoziemców jako zagrożenie dla swojej tożsamości i bezpieczeństwa. Jednak w miarę rozwoju fabuły jego relacja z młodym imigrantem, Thao, zmienia się – Kowalski zaczyna dostrzegać człowieczeństwo w tych, których wcześniej traktował jedynie jako obcych. Film pokazuje, jak stereotypowe postrzeganie cudzoziemców może się zmieniać, gdy otwieramy się na poznanie drugiego człowieka i jego historii. Wizerunek cudzoziemca w „Gran Torino” ewoluje od osoby postrzeganej jako zagrożenie do bliskiego przyjaciela, a film porusza ważne kwestie integracji i akceptacji różnorodności.

Podobne zagadnienia pojawiają się w filmie „Witamy u Hartmannów” (2016) w reżyserii Simona Verhoevena. Film ten opowiada historię niemieckiej rodziny, która decyduje się na przyjęcie pod swój dach uchodźcy z Nigerii. Postać uchodźcy, Diallo, początkowo traktowana jest z rezerwą i nieufnością, zarówno przez członków rodziny, jak i przez sąsiadów. Jednak w miarę rozwoju fabuły film pokazuje, że Diallo, mimo swojej odmienności kulturowej, staje się integralną częścią społeczności. Film ten ukazuje współczesny problem migracji i uchodźstwa w Europie, a wizerunek cudzoziemca jest tutaj konfrontowany z uprzedzeniami, strachem przed innością oraz nadzieją na wzajemne zrozumienie i współistnienie.

Warto zwrócić uwagę także na wizerunek cudzoziemca w klasycznym filmie „Casablanca” (1942) w reżyserii Michaela Curtiza. Akcja filmu rozgrywa się podczas II wojny światowej w okupowanej przez Francuzów Casablance, gdzie spotykają się różne nacje i kultury, a cudzoziemcy z całego świata próbują uciec przed nazistowską opresją. Główny bohater, Rick Blaine, sam jest amerykańskim emigrantem, prowadzącym bar, który staje się miejscem spotkań uchodźców, przemytników, żołnierzy i szpiegów. Film ukazuje złożone relacje między cudzoziemcami w czasie wojny, ich trudności w adaptacji do nowych warunków oraz tęsknotę za ojczyzną, a także walkę o przetrwanie w obliczu globalnych konfliktów. „Casablanca” w subtelny sposób ukazuje dramat emigracji, w której cudzoziemcy, mimo różnic kulturowych, są zjednoczeni w poszukiwaniu wolności i bezpieczeństwa.

Motyw cudzoziemca pojawia się również w literaturze współczesnej, na przykład w powieści Chimamandy Ngozi Adichie „Amerykaana” (2013). Główna bohaterka, Ifemelu, jest Nigeryjką, która wyjeżdża na studia do Stanów Zjednoczonych. Jej doświadczenie bycia cudzoziemką w obcym kraju staje się centralnym tematem powieści. Ifemelu zmagają się z problemami związanymi z tożsamością rasową, przynależnością kulturową oraz adaptacją do nowego środowiska. Wizerunek cudzoziemca w

„Amerykaanie” ukazuje złożoność doświadczenia migracji, ale także stawia pytania o to, co to znaczy być obcym w nowoczesnym, globalnym świecie. Ifemelu, mimo trudności, stara się znaleźć swoje miejsce w społeczeństwie, co pokazuje, że bycie cudzoziemcem może być również źródłem siły i możliwości odkrycia siebie na nowo.

Podsumowując, wizerunek cudzoziemca w literaturze i filmie jest tematem niezwykle bogatym i wielowymiarowym. Postać obcego, niezależnie od kontekstu, zawsze skłania do refleksji nad relacjami międzyludzkimi, zderzeniem kultur i tożsamości. Cudzoziemiec może być postrzegany zarówno jako zagrożenie, jak i źródło fascynacji, ale przede wszystkim ukazuje, jak inność kształtuje nasze postrzeganie świata i nas samych. Dzięki temu motyw cudzoziemca staje się uniwersalnym narzędziem badania ludzkiej kondycji oraz społecznych mechanizmów wykluczenia i akceptacji. W literaturze i filmie cudzoziemiec może symbolizować zarówno wyobcowanie, jak i szansę na wzajemne zrozumienie, a jego wizerunek zależy od kontekstu historycznego, kulturowego i społecznego, w jakim się pojawia.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.